

نقش اخلاق حرفه ای بر سرمایه فکری

*راهله لبافچی^۱، غلامرضا عنایتی^۲، محمد رأفتی^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی گرایش سیستمهای اطلاعاتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، گروه مدیریت دولتی، مشهد، ایران

^۲ عضو هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، گروه مدیریت دولتی، مشهد، ایران

^۳ عضو هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، گروه مدیریت دولتی، مشهد، ایران

چکیده

در عصر اقتصاد مبتنی بر دانش، فعالیت‌های ارزش آفرین سازمان فقط به دارایی‌های مشهود آنها نیست. امروزه دانش و قابلیت‌های کارکنان، روابط با مشتریان، تأمین کنندگان کیفیت، محصولات و خدمات، فناوری اطلاعات، فرهنگ سازمانی و اخلاق حرفه‌ای دارایی‌هایی به مراتب ارزشمندتر از دارایی‌های فیزیکی محسوب می‌شوند و توانمندی سازمان‌ها در به کارگیری این دارایی‌های نامشهود، قدرت اصلی ارزش آفرینی آنها را رقم می‌زند. حاکمیت اخلاق در فرهنگ سازمانی، نقش مهمی در تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها دارد. مسئولیت‌پذیری اخلاقی نقش مؤثری در افزایش کارایی و اثربخشی سازمان‌ها دارد و هرچه سازمان اخلاقی‌تر باشد، موفق‌تر خواهد بود. بر اساس چن، زو و خی، از یک دید استراتژیک، سرمایه فکری برای ایجاد و افزایش ارزش سازمانی استفاده می‌شود و موفقیت مستلزم سرمایه فکری و توانایی مدیریت این منبع کمیاب است. از منظر دیگر، ارزیابی سرمایه فکری بر ایجاد یک مدل ارزیابی اثربخش تمرکز می‌کند که موارد مالی و غیر مالی باهم ترکیب می‌شوند. [۱]

واژه‌های کلیدی

اخلاق، حرفه ای، سرمایه فکری

۱- مقدمه

یکی از پیش شرط‌هایی که می‌تواند در پذیرش اصول اخلاق حرفه ای از سوی جامعه حرفه‌ای مؤثر باشد، این است که نظامنامه اخلاقی با استفاده از دیدگاه‌های آنان تدوین شود. زیرا شرایط فرهنگی، اجتماعی، علمی، اقتصادی، و سیاسی کشورهای مختلف در محیط‌های مختلف باهم تفاوت دارند و به نظر می‌رسد. [۲]

در ابتدا، مفهوم اخلاق حرفه‌ای به معنای اخلاق کار و اخلاق مشاغل به کار می‌رفت. اخلاق حرفه‌ای یکی از شعبه‌های جدید اخلاق است که می‌کوشد به مسائل اخلاقی حرفه‌های گوناگون پاسخ دهد. [۳]

به عبارتی، اخلاق حرفه‌ای، متعهد شدن انرژی ذهنی، روانی و فیزیکی فرد یا گروه به ایده جمعی است که در جهت اخذ قوا و استعداد درونی گروه یا فرد برای توسعه می‌باشد. [۴]

۲- اخلاق کار

اخلاق کار، یک هنجار فرهنگی است که به انجام کار مناسب و خوب در جامعه یک ارزش معنوی مثبت می‌دهد و بر این باور است که کار فی نفسه دارای یک ارزش ذاتی است. [۵]

برابر تعریف، مجموعه ای از اصول و ارزشهای معنوی که درستی یا نادرستی رفتار فرد یا گروه را معین می‌کند، اخلاق کاری نامیده می‌شود. این ارزشها، معیارهای خوبی یا بدی رفتارها و تصمیم‌ها را مشخص می‌سازند. به عبارت دیگر اخلاق، چگونگی حیات و روش زندگی انسان است. اخلاق، چیزی است که یک کار را درست و کار دیگر را غلط می‌نماید. اخلاق، هدف‌های ما را در زندگی فردی و اجتماعی تعیین می‌کند. با توجه به این که بیشتر منابع علمی رشته مدیریت، حاصل اندیشه دانشمندان غربی است؛ بنابراین، ممکن است متون مربوط به اخلاق کاری نیز منعکس کننده اخلاق غربی باشد و حاوی ارزشها و باورهای آنها باشد؛ اما موضوع مهم این است که نباید این حقیقت را نادیده گرفت که جوامع و تمدن‌های دیگر نیز اخلاق کاری و رفتار مختص خودشان را دارند. تجارب آنها آیینی تجارب غربی نیست. همچنین، این جوامع، مفهوم سازی و نگرش به کار را توسعه داده اند که باورهای فرهنگی آنها را آشکار می‌کند. نمودی از جلوه‌های اصلی اخلاق کاری، در منشور اخلاقی سازمانها نمایان می‌شود. [۶]

۳- اخلاق شغلی

اخلاق شغلی به بیان مسئولیت‌های اخلاقی فرد بر اساس شغل مربوطه می‌پردازد. افراد در قبال شغل‌هایی که دارا می‌باشند مسئول پاسخگویی به محیط و افراد در تعامل بوده و لازم به ذکر است که مسئولیت اخلاقی هر شغل، متفاوت از مسئولیت‌های اخلاقی شغل دیگر است. در واقع اخلاق شغلی همان بایدها و نبایدهایی است که اجرای آنها توسط کارکنان در راستای تحقق اهداف کاری سازمان صورت می‌گیرد. [۷]

۴- تعریف اخلاق حرفه‌ای

اخلاق حرفه ای، مجموعه ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروهها را تعیین می‌کند در حقیقت، اخلاق حرفه ای، یک فرایند تفکر عقلانی است که هدف آن محقق کردن